

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

1. Η Εικόνα της Παναγίας στην Ηπειρο στο πέρασμα των αιώνων

Η Παναγία αποτελούσε και συνεχίζει να αποτελεί το πιο αγαπητό πρόσωπο της Εκκλησίας στην περιοχή της Ηπείρου. Διαμεσολαβήτρια, θαυματουργός δύναμη, σύμβολο εξύψωσης του γυναικείου φύλου, παρηγορήτρια και θεραπεύτρια, η Παναγία είναι για τους Ηπειρώτες πάνω απ' όλα η Μάνα που ακούει κάθε τους επιθυμία και διαμεσολαβεί στο γιο της για ό,τι της ζητήσουν, αλλά και κάτι ακόμα: ο μεγαλύτερος σύμμαχός τους σε περιόδους πολέμων και μεγάλων κρίσεων.

Το πρόσωπό της, αποτυπωμένο σε πλήθος απεικονίσεων, κάποτε μάλιστα σπάνιων ή και μοναδικών, με τεχνοτροπίες ντόπιες ή ξενόφερτες, δέχεται αδιάκοπα τις προσευχές και παρακλήσεις των πιστών. Το όνομά της είναι αυτό που ακούγεται συχνότερα από τα χείλη των Ηπειρωτών, αυτό που δίνεται απλόχερα στα παιδιά τους, αυτό που τραγουδιέται στις γιορτές και στα πανηγύρια που τόσο καλά γνωρίζουν να οργανώνουν οι Ηπειρώτες προς τιμήν της.

Τα μονοπάτια της πίστης, πάμπολλα για τους Ηπειρώτες, οδηγούν τα βήματά τους σε μέρη αφιερωμένα σε Αυτή: επιβλητικές μονές, ενοριακοί ναοί και ταπεινά ξωκλήσια, κτισμένα σε όλη την έκταση της Ηπείρου, ακόμα και στα πιο δύσβατα σημεία της, μαρτυρούν τη χωρίς μέτρο αγάπη και εμπιστοσύνη των πιστών και την ανάγκη τους για επαφή μαζί της.

2. Η Γυναίκα της Ηπείρου και η κοινωνική της θέση από την αρχαιότητα έως τη νεότερη εποχή

Η μορφή της Ηπειρώτισσας, σμιλευμένη με την τραγικότητα του τόπου και της ιστορίας του, βίωσε σε όλο της το μεγαλείο τον έρωτα, το νόστο, το θάνατο, επιβίωσε και γαλούχησε το δικό της κόσμο, τον κόσμο των Γυναικών της Ηπείρου.

Οι αρετές της πίστης και της αγάπης, της υπομονής και του σεβασμού, της απόλυτης προσήλωσης στην οικογένεια και το σημαντικότερο κοινωνικό της ρόλο, συγκεντρώνονται στο πρόσωπο της Ηπειρώτισσας γυναίκας από την αρχαία εποχή έως και σήμερα. Ο ρόλος, όμως, που πραγματικά την προσδιορίζει, που της προσδίδει κύρος και μεγαλοπρέπεια είναι αυτός της μάνας, της περήφανης και πονεμένης μάνας που αφοσιώνεται απόλυτα στα παιδιά της. Μερικές φορές, μάλιστα, δίνει την εντύπωση πως έχει γεννηθεί γι' αυτόν ακριβώς το σκοπό: τη δημιουργία οικογένειας και την προάσπιση της κάτω από

οποιοσδήποτε συνθήκες.

Γυναίκες-σύμβολα που λατρεύτηκαν σε κάθε γωνιά της αρχαίας Ηπείρου· βασίλισσες και καθημερινές γυναίκες των ένδοξων και ταραγμένων χρόνων της Βυζαντινής Ηπείρου· αρχόντισσες και ηρωίδες του Σουλίου, του Ζαλόγγου, της Πίνδου· σύγχρονες Ηπειρώτισσες· όλες με την ίδια φλόγα, την ίδια πίστη, το ίδιο πάθος, την ίδια αγωνιστικότητα.

3. Η ηπειρώτισσα γυναίκα της οικιακής και εξωοικιακής εργασίας

Αν και περιορισμένες στα πλαίσια που έθετε η πατριαρχική κοινωνία της Ηπείρου, οι γυναίκες της περιοχής από αρχαιοτάτων χρόνων έως και σήμερα χαρακτηρίζονται από τη μοναδική ίσως ικανότητά τους να καταπιάνονται με κάθε είδους εργασία και να αποτελούν σημαντικούς συντελεστές της ζωής της οικογένειας, της κοινότητας και γενικά της τοπικής κοινωνίας.

Αργαλειός και ρόκα ήταν από τα αρχαία χρόνια οι αχώριστοι σύντροφοι της ηπειρώτισσας γυναίκας. Ύφανση, γνέσιμο και κέντημα εντός των ορίων του σπιτιού με στόχο την κάλυψη των αναγκών της οικογένειας, οι κυριότερες ασχολίες της.

Με το πέρασμα του χρόνου και μέσα στις νέες συνθήκες και από τις ανάγκες που διαμορφώνει το νέο ιστορικο-κοινωνικο-πολιτικό-οικονομικό γίγνεσθαι, οι ασχολίες αυτές αποκτούν και χαρακτήρα βιοποριστικό, ενώ παράλληλα τα πεδία δράσης της ηπειρώτισσας γυναίκας διευρύνονται, φανερά πλέον, και σε εξωοικιακές ασχολίες αφήνοντας πίσω προκαταλήψεις αιώνων. Ο χώρος της γεωργίας και της κτηνοτροφίας γίνεται από τα βυζαντινά ήδη χρόνια το σημαντικότερο ίσως εξωοικιακό πεδίο δράσης της, όπου, από κοινού με τους άντρες, συμμετέχουν σε όλες τις εργασίες που εξασφαλίζουν τη διαβίωση της οικογένειας και κατά την απουσία αυτών στα πεδία των μαχών, τους αντικαθιστούν επάξια σε αυτές.

Οι γυναίκες της Ηπείρου σήμερα, διατηρώντας σε μεγάλο βαθμό τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των προγόνων τους, ακολουθούν τις επιταγές των καιρών και εξελίσσονται επεκτείνοντας τη δράση τους σε τομείς και πεδία νέα, πάντα με εφόδιο το δυναμισμό τους.